

ЗАКОН

о заштити јавне безбедности и поретка у држави

од 6. јануара, 1929. — I год.

Чл. 1. — Као злочинство у смислу казненог закона сматраће се и ова дела:

1) Писање, издавање, штампање, растурање: књига, новина, плаката или објава, којима се иде на то, да се ко подстрекне на насиље према државним властима, и у опште, да се угрози јавни мир или доведе у опасност јавни поредак. Ово важи и за сваку писмену или усмену пропаганду или убеђивање других да треба променити политички или социјални поредак у држави злочином, насиљем или ма којом врстом тероризма;

2) организовање, потпомагање или постајање чланом каквог удружења које би имало за сврху пропаганду комунизма, анархизма, тероризма или удружења за илегално приграбљивање власти као и у опште оно што се садржи у предњој тачци;

3) издавање под закуп или ма у којем виду уступање зграда или просторија за скупљање лица, којима би био циљ припрема или рад за остварење чега од онога, што је изло-

жено у горњим двама тачкама, ако је онај који је зграду или просторију уступио, знао на шта ће се оне употребити;

4) организовање, здруживање или пропаганда, којима се иде на то, да се проузрокује војна побуна, метеж, непослушност или незадовољство код војника или да се грађани или војници не одзивају својим војним дужностима или да се омета, отежава или ограничи производња, поправка или пренос војног материјала или снабдевање војске за њене потребе, као и у опште свака пропаганда против установе војске, као и свака припрема, покушај или извршење у циљу да се поруше или пониште објекти, који служе јавном саобраћају, јавним инсталацијама и потребама;

5) стављање у везу са каквом личношћу или каквим друштвом у иностранству у циљу добијања какве помоћи отуда ради припреме за револуцију или насилну промену садашњег политичког стања у земљи или другог чега у предњим тачкама предвиђенога, као и свако помагање кога иностраног листа или друштва од стране некога са територије наше Краљевине кад то лице или друштво ради против уређења, поредка или јавног мира наше државе;

6) производња или прикупљање оружја, оруђа, справа или експлозива ради којег од напред поменутих циљева, као и свако прикривање тих предмета;

7) припрема, покушај или извршење убиства ма кога органа власти.

Овај законски пропис одговара чл. 1. Закона од 2. августа, 1921. год.

Дела из чл. 1. увек су злочини, те према томе увек повлаче притвор.

Чл. 1. Зак. о заштити јавне безбедности и поретка у држави има се разумети тако, да све оне инкриминисане радње побројане у тачкама 1. до 7., не чине само једно кривично дело, већ свака сачињава засебно кривично дело. Да је то тако види се из тога, што законодавац у ставу првом чл. 1. овога законскога прописа изриком каже: „као злочинство у смислу казног законика сматраће се и ова дела“, — што значи да их има више, и по том у тачкама од 1. до 7. изложена су та дела, те се јасно види, да је у свакој тачци овог законског прописа, под сваким од бројева од 1. до 7., предвиђено самостално кривично дело, а не само једно дело. За тим је у првом ставу чл. 2. истог закона казано: „ко учини ма које од кривичних дела изложених у чл. 1. овог закона, казниће се.“, — из чега се јасно види да овај чл. 1. садржи више самосталних дела, т. ј. да свака од оних инкриминисаних радња побројаних у седам тачака овог законског прописа сачињава засебно кривично дело и да се према томе за свако од њих има понаособ и одмеравати одговарајућа казна. — Нач. о. о. с. 16. децембра, 1925. год., Бр. 11289.

Чињеница што је убијени био сеоски кмет, дакле орган власти, није довољна да би се то дело могло подвести под специјални пропис тач. 7. чл. 1. Зак. о заштити државе. Чак обрнуто, то својство убијенога са свим је иррелевантна ствар и без значаја по квалификацију дела у смислу подвођења истога под пропис тач. 7. чл. 1. Закона о заштити државе. Јер, да би постајало дело из тога законскога прописа,

поред захтева да убијени буде орган власти, потребно је, да је то убиство дошло као последица оног недопуштеног односа између извршиоца дела, као грађанина и убијеног, као представника власти у земљи, — последица која би манифестовала противдржавно расположење извршиоца дела противу саме власти као такве, у коме је случају сама личност повређенога представника власти сасвим индиферентна. Услов је дакле, за извршење овога дела, сам мотив извршиоца, мотив који је опасан по јавни поредак у држави и којим је законодавац баш био и инспирисан, стварајући Закон о заштити државе. — А кад је мотив извршења дела освета, према убијеноме као према приватноме лицу, онда је то дело из §. 154. Казн. Зак., а не дело из тач. 7. чл. 1. Зак. о заштити државе. — О. о. 13. јануара, 1926. год., Бр. 210.

Кад оптужени признаје да је био комуниста, исповедао комунистичка начела и припадао комунистичкој организацији као њен активни члан, и кад је утврђено да су списи, које су полицијски органи нашли у његовом стану у полуизгорелом стању, били у његовом притежању и да их је он у пећ бацио, — и када се из садржине тих списа види да су њоме (том садржином) испуњени сви услови потребни за постојање дела из тач. 4. чл. 1. Зак. о заштити државе, — онда, без обзира што оскудева моменат распрострањања, — у таквим поступцима оптуженог, с обзиром на чл. 19. Зак. о заштити државе, пошто је дело из чл. 1. Зак. о заштити државе злочин, стоји покушај дотичнога дела. — О. о. 6. априла, 1926. год., Бр. 3037. — О. о. с. 4. септембра, 1926. год., Бр. 7212.

Тендеција Закона о заштити државе је та, да се заштити како држава као целина, тако и њени органи за вршење јавне службе. Ово се јасно види из тач. 7. чл. 1. Зак. о заштити државе, која угрожава све радње уперене према неком органу државне власти а према издјелној Одлуци Опште Седнице Касац. Суда од 16. децембра 1925. год., свака тачка из чл. 1. овога Закона сачињава засебно самостално кривично дело у смислу Кривичнога Закона према чему се има узети да се свака тачка засебно има тумачити и њен смисао има изводити из ње саме. Сви државни органи када као такви делују, репрезентују државу, и ова је хтела да их специјалним законом заштити, јер се кажњиве радње уперене противу њених органа када званично делају разликују од кажњивих радњи које су управљене противу обичних личности због њихових односа у приватном животу, пошто су оне прва непосредна опасност баш за државу као јавно-правну личност. Ако један орган државне власти вршећи своју дужност савесно, буде нападнут или убијен због његових званичних радњи које су у складу са законом или за које закон императивно налаже да се ураде, — онда се ово због своје специјалне карактеристике не би могло подвести под опште одредбе Кривичнога Закона јер извршилац овога дела напао је преко органа и државу због тога што га је овластила да тако ради или што му наређује да нешто учини. Другим речима његова се савест буни противу таквога рада државе преко својих органа, не зато што тај рад није законит него зато што тај рад њему не годи, и тој својој мржњи даје одушке тиме што убија или допринесе да се убије тај ор-

ган власти. Сада ако би се овакви случајеви подводили под општи Кривични Законик, а само они случајеви где је мотив за извршење кривичнога дела тај, да се хоће противу закона да поремети јавни поредак у држави и грози опстанку државе, ако би се подвели под Закон о заштити јавне безбедности и поретка у држави онда би из оваквих примена закона изишла та аномалија, да се држава овим специјалним законом штити тек у последњем моменту а да живот својих органа при вршењу службе своди на степен обичног грађанина. Циљ пак оваквог напада на државне органе јесте у првом реду освета, што су као органи државни урадили нешто, што се њима не допада, а друго и главно, да такве радње ти органи у будуће не смеју вршити, па и ако су законите и слажу се са јавним поретком, — сада, крајња је последица тога, да други орган, видећи се недовољно заштићеним, чуваће се од таквих радњи, што иде само на штету државе и њеног ауторитета и опасно је по њу и њен јавни поредак. — Према свему излази, да је овакав напад на органе јавне власти, напад у малој мери и на саму државу, која је хтела себе да заштити специјалним законом, не мислећи на разлику овакових кривичних дела према њиховој величини по последицама већ је хтела да заштити како себе као целину тако и своје органе, када буду делали у њено име, па је то и урадила у тач. 7. чл. 1. Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави. Па кад је убијени убијен као орган државне власти при вршењу своје службе, и мотив за ово убиство је прво освета због ранијег значајног акта тога органа а друго што се тиме

дало држави на знање, да ће и у будуће тако пролазити сви органи државне власти који сличне акте буду предузимали а држава вршење својих функција преко својих органа треба да нарочито заштити пошто као суверена у границама своје територије не дозвољава убијање њених органа у циљу мењања ма и најмањих њених законитих и целисходних аката, па је зато и донела ове одредбе у Закону о заштити државе, које су одредбе у овом случају повређене. — О. о. с. 28. октобра, 1926. год., Бр. 9191.

Чл. 2. — Ко учини ма које од кривичних дела изложених у чл. 1. овога закона, казниће се смрћу или робијом до 20 година. Предмети кривичних дела конфисковаће се.

Они који знају, да се припремају злочини, изложени у чл. 1. па о томе на време не известе државну власт, казниће се робијом до 20 година.

У циљу бржег и лакшег утврђивања кривице допуштено је надлежним властима да врше претрес и ноћу.

Овај законски пропис одговара чл. 2. Закона од 2. августа 1921. год.

Чл. 3. — Како она удружења и партије са циљем предвиђеним у чл. 1. овога закона, тако исто забрањују се и растурају сва удружења и политичке странке, које врше пропагнду или убеђивање других, да треба променити постојећи поредак у држави.

Исто тако забрањују се и растурају све политичке странке, које носе обележје верско или племенско.

Организовање, помагање или постајање чланом овакве организације, у колико не потпада под удар чл. 2. овога закона, казниће се затвором до 1 године и глобом до 10.000 динара.

Чл. 4. — Оснивање нових и опстојање постојећих политичких друштава, који имају други циљ него она из чл. 1. и 3. овога закона, везано је за нарочиту дозволу управне власти (Великог Жупана) оне области где друштво има главио седиште.

Ако у року од месец дана ова дозвола не буде испослована сматра се да оснивање друштва није дозвољено.

Ко постане или остане чланом овога друштва или га буде помагао, казниће се затвором до 3 месеца.

Да ли је друштво политичко оцењује Велики Жупан оне Области, у којој друштво има своје главно седиште.

Из прве алинеје овога законскога прописа следеће, да сва постојећа политичка удружења, у колико нису чл. 1. и 3. овога Закона забрањена, — морају за даљи свој опстанак добити дозволу Великог Жупана Области где је главно седиште удружења (Главни Одбор странке), која онда важи и за остале области. — Свакако да и Жупани осталих области морају о тој дозволи бити обавештени.

Чл. 5. — Забрањује се одржавање збора под ведрим небом или у затвореном про-

стору, као и свих састанака без претходне дозволе надлежне управно-полициске власти.

Пријаву за збор односно састанак треба учинити најкасније три дана раније. У пријави треба означити и дневни ред збора односно састанка.

Ко противно ради казниће се затвором до 3 месеца и глобом до 5.000 динара.

На сваки збор и састанак изаслаће надлежна управно-полициска власт једног свог чиновника као комесара, који ће имати дужност, да збор распусти за случај ма какве повреде закона или наређења.

Исто тако треба у истом року испословати претходну дозволу полициске власти за све манифестације и опходе.

Ко противно ради, као и онај ко не послуша заповест власти о растурању ових скупштина, састанака, манифестација и опхода казниће се, у колико у том делу не буде друге кривице из овога закона или кривичног закона, затвором до 6 месеци.

Могло би се поставити питање о надлежности за извињање и суђење дела из овог законског прописа, бар за територију бив. Краљевине Србије, на којој је за извињање кривичних дела на зборовима учињених надлежан по Зак. о јавним зборовима и удружењима суд. — Ово у толико пре, што та надлежност није мењана.

Чл. 6. — Државна политичка власт тражиће од најближег Команданта војску ради одржавања јавне безбедности, кад год се покаже, да у којем конкретном тежем случају

нису за то довољни њени органи личне и имовне безбедности.

Ближе одредбе о начину употребе војске прописале Министарски Савет.

Овај законски пропис одговара чл. 3. Закона од 2. августа, 1921. год..

Чл. 7. — Кад се у какву општину или срез пошаље војска услед угрожене безбедности онда ће становништво те општине, односно среза, бити дужно, да из својих средстава, свака кућа према своме имовном стању, храни и снабдева војску. Прибирање потребних намирница врши под руковођењем и надзором државне управно-полициске власти првог степена, општинска власт и у укупном износу уредно и на време предаје војној власти. И други трошкови, које би држава учинила услед ове употребе војске, падају на становништво, но, ако се ред убрзо поврати, може се становништво ослободити плаћања накнаде тих трошкова и да они падају на терет државне касе, као и да се становништву врати оно, што је за војску дало.

Овај законски пропис одговара чл. 4. Закона од 2. августа, 1921. год..

Чл. 8. — Лица, која у скитњи, пијанчењу или блудничењу проводе време а не могу доказати да се на поштен начин издржавају, казниће се због тога затвором до 3 месеца, а осим тога као лица морално посрнула и склона вршењу кривичних дела, могу бити упућена и после издржане казне у завод за принудни рад.

Малолетна лица, ако неби била осуђена на казну, упућиваће се у завод за васпитање, у којем тако лице може остати највише 5 година ако није навршило 16 година живота, иначе до пунољетства.

Министар Правде овлашћује се да донесе Уредбу о поступању за случајеве упућивања оваквих лица у заводе за принудан рад или у завод за васпитање и морално поправљање малолетника.

Лица која ремете ред и мир могу се одлуком првостепене управно-полициске власти, поред казне затвора протерати у које друго место, из кога се не смеју вратити без одобрења надлежног Великог Жупана, односно Управника града Београда.

Ко се поврати, биће кажњен до 30 дана затвора и понова протеран.

Овај законски пропис одговара чл. 6. Закона од 2. августа, 1921. год. — Четврта и пета алинеја су нове.

Казнени законик: §. 317. Ако осуђени на бој не би био у стању исти издржати, то му се може он затвором или новцем заменити, и то: бој од десет до петнаест удараца, затвором од два до десет дана, или новчано од два до десет талира; а бој од шеснаест до тридесет удараца затвором од дванаест до двадесет дана, или у новцу од дванаест до двадесет талира. — § 324. Да се казни бојем до двадесет и пет удараца: 1. који се у скитњи, па још без икакве исправе ухвати. По издржаној казни може се у оно окружије откуда је протерати, а ако је странац и из Србије; — 2. Оне скитнице и бескућници, који без уредног каквог занимања и начина живљења у банчењу и бес-

послици живот проводећи разне полицајне неуредности (екседесе) као што је опијање, вађање, псовање, бијење, крађа, и у опште оно чине, што јавни мир и поредак квари. Ако оги и почем су два или више пута полицајно кажњени, опет тако што чине и по томе се, као непоправими показују, по издржаној казни могу се протерати у друго место а ако су странци и из Србије; — 3. Скитнице, бећари и сви они, који се из једног места било пресудом судејском или полицајном протерају, па се пре истечења рока прогонства без допуштења поврате. По издржаној казни да се опет протерају... — § 342. а. Затвором до десет дана, да се казне они, који без занимања остану и у беспослици живот проводе, ако не могу показати да имају откуда на поштен начин живети, а не нађу себи занимања до времена, које им полицајна власт одреди, и по издржаној казни имају радити онде, где им полицајна власт посла нађе, ако га опет сами не нађу.

Уредба о убрзању рада: Чл. 4. Скитнице о којима говори § 342. тач. 1. и 2. Казн. Зак. ако су већ једном кажњени за ово дело, казниће се у поновном случају затвором до 30 дана или новчано до 300 дин., прогонством у место рођења и полицајским надзором, а ако су страни поданици, могу бити протерани из земље. А на прогонство из места рођења, скитница може бити осуђен само пресудом првостепеног суда по тужби полицајске власти. Пресуда је ова извршна.

Уредба Министра Правде од 26. јуна, 1923. год., Бр. 34745 о поступању за случајеве упућења лица у Заводе за принудан рад: На основу члана 6. Закона о заштити јавне безбедно-

сти и поретка у држави од 2. августа 1921. године, Бр. 170. А. „Службених Новина“ одређујем следеће: § 1. На територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца осниваће се посебним решењем Министарства Правде заводи за принудан рад, засебно за мушка, а засебно за женска лица. Ти заводи могу бити самостални, а могу се ослањати и на постојеће заводе за извршење казни лишења слободе. У таквим случајевима постојаће једна управа над оба два завода, са потребним особљем, но просторије завода за принудан рад морају бити одвојене од зграда, у којима се извршује казна лишавања слободе, тако да осуђеници ни код посла ни иначе не могу доћи у додицај са лицима, која су упућена на принудан рад. — §. 2. У заводе за принудан рад упућују се лица, о којима је надлежни суд, на основу чл. 6. Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави или других законских прописа поред пресуде о главној казни изрекао и то, да она могу после издржане казне бити упућена у завод за принудан рад. Суд ће, пре него што донесе пресуду, по потреби саслушати мишљење полицајских власти, органа Министарства за Социјалну Политику као и представнике хуманих друштава, која се старају о напуштеним и запуштеним лицима — §. 3. Одлуке о томе, да ли ће се такво лице, о коме је суд изрекао могућност упућења у завод за принудан рад, у истини упутити у такав завод — доноси:

- 1) Министарство Правде (Одељење за Казнене Заводе) по пресудама изреченим од стране суда на територији Апелационих Судова у Београду и Скопљу и Великог Суда у Подгорици;
- 2) Виши државни тужилац по пресудама

изреченим од стране судова на територији осталих Апелационих Судова на којима се протеже и надлежност дотичног вишег државног тужиоца. — §. 4. Суд, који је судио у првој инстанцији, одмах пошто пресуда постане извршном, предложиће извршну пресуду и остала акта кривице Министарству Правде (§ 3. тач. 1.) односно надлежном вишем државном тужиоцу (§ 3. тач. 2) на одлуку. Казненим списима суд ће нарочито приложити казнени лист или уверење општинске власти, из кога ће се видети, да ли је упућено лице било раније судски кажњавано, ради којих кривичних дела и на које казне, — за тим уверење судског или другог званичног лекара о здравственом стању дотичног лица и о његовој способности за принудан рад. — §. 5. Министарство Правде односно виши државни тужилац допуниће, ако устреба, предложене списе и издаће одлуку о упућивању лица у завод за принудан рад најдуже за 14 дана како је примио односно надопунио акта. Министарство Правде односно виши тужилац доноси одлуку по својој увиђавности. Против те одлуке нема жалбе. Виши државни тужилац достављаће оверени препис сваке своје одлуке Министарству Правде и одредиће, да се она одмах изврши. Министарство Правде може на неодређено време зауставити извршење одлуке виших државних тужилаца, било што нема места за смештај лица у који завод за принудан рад, било из других важних разлога. Сви списи који се односе на упућивање лица у завод за принудан рад, имају се решити најбрже и настојати, да до оног часа, док осуђено лице издржава казну лишења слободе, буде решено и питање о његовом упућивању у завод за принудан рад. Не стигне

ли решење до тог часа може се осуђено лице, по издржаној казни, задржати још најдуже 30 дана у притвору код суда или полицијске власти, где је издржало досуђену казну. Време овог притвора рачуна се у рок прописан у §. 8. овог Закона. — §. 6. Кад буде изречена одлука да се које лице има упутити у завод за принудан рад, суд ће директно или преко полицијске власти упутити то лице у завод по прописима, који вреде за спровођење осуђеника. Превозни трошкови падају на терет суда, односно полицијске власти, која шаље лице у завод за принудан рад. Суд ће уједно управити завода за принудан рад послати акт из кога ће се видети: име и презиме лица, упућеног у завод за принудан рад, његово родно место (општина, срез, област) година и по могућности дан и месец рођења, завичајна општина, последње боравиште, вероисповест, обитељско стање, звање, писменост, имовинске прилике, раније казне, дан и број пресуде, на основу које је одређено упућивање лица у завод за принудан рад уз ознаку кривичног дела и §§ Казненог Закона, по којима је лице осуђено, висина досуђене казне, почетак и свршетак исте; дан и број одлуке Министарства Правде или вишег државног тужиоца којом је одређено упућивање дотичног лица у завод за принудан рад; коначна одлука о утеривости трошкова казног поступка и извршења казне. — §. 7. У завод за принудан рад не смеју се упућивати, ни примити, ни у њима задржавати лица: 1) која јесу или постану неспособна и за лакши рад; 2) која болују на заразnoj болести, док не оздраве; 3) душевно болесна; 4) женска, која су у другом стању или доје; 5) која још нису навршила 16 година живота. О

томе, да ли ће се које лице отпустити из завода из разлога под 1.—4. наведених, одлучиће Министарство Правде, односно виши државни тужилац на основу предлога управе завода за принудан рад. — §. 8. У заводу за принудан рад редовно ће остати лице, које је по овој Уредби тамо упућено први пут, три године; које је по истој Уредби упућено по други пут, четири године, а које је тамо више него двапут — пет година. Ако се пре тога рока покаже да се је лице поправило, може Министарство Правде односно виши државни тужилац, на основу мотивисаног предлога завода пре означеног рока условно пустити поједино лице из завода за принудан рад. О стављању лица на услован отпуст управа завода известиће суд, који је изрекао последњи пут пресуду о могућности упућења тог лица у завод за принудан рад; надлежну општину и ону власт, која води казнене регистар о дотичном лицу. Буде ли се установило, да условно отпуштено лице опет нагиње неуредном животу, ради кога је и раније суђено било, може Министарство Правде односно виши државни тужилац условно отпуштено лице опет вратити у завод за принудан рад, где ће се задржати до краја прекинутог рока, одређеног у чл. 1 овог §-а. За ово поновно упућивање није потребна нова судска пресуда. — §. 9. Ради условног отпуста (§ 8) мора управа завода за принудан рад по свршетку свако пола године стављати предлоге Министарству Правде односно надлежном вишем државном тужиоцу о лицима, која управа сматра да су се трајно поправила. Предлогу ће приложити извод из регистра дисциплинских казни, изречених против дотичног лица које се предлаже за условни отпуст. Управа ће став-

љати ове предлоге или по званичној дужности или по молби лица, које се налази у заводу за принудан рад. Овакву молбу може дотично лице предати управи завода усмено на записник, пошто је у заводу провело половину рока предвиђеног у чл. 1 §-а 8. ове Уредбе. Предлоге по званичној дужности може управа стављати и раније. Једне и друге предлоге стављаће управа завода у исто време. — §. 10. Врховни надзор над заводима за принудан рад води Министар Правде сам или по својим органима. Ради евиденције о броју лица упућених у заводе за принудан рад, управа завода слаће Министарству Правде директно сваког месеца статистичке исказе, из којих ће се видети број лица у заводу на почетку месеца, прираст и опадање у току месеца и стање последњег дана у месецу. — §. 11. Лица, упућена у заводе за принудан рад, издржавају се из државних средстава на рачун Министарства Правде. Накнада трошкова исхране може се тражити од оних лица, која су на то осуђена или иначе обвезана по законским прописима. Висину тих трошкова одређује Министарство Правде по прописима, који вреде за накнаду трошкова код осуђеника у казним заводима. У те трошкове спадају издаци за исхрану, одело, обућу, рубље, постељу, огрев, осветлење и лечење. Утеривање трошкова вршиће се по прописима казног поступка. — §. 12. Дисциплинску власт над лицима, упућеним у завод за принудан рад, врши управа завода по Правилима о домаћем реду, у којима су садржавне и дисциплинске казне и прописи о реду у заводу. — §. 13. Ова Уредба ступа на снагу када буде објављена у „Службеним Новинама“. Може се применити и на она лица, о

којима је суд изрекао већ раније, да могу бити упућена у завод за принудан рад, па ово није извршено ради тога, што такав завод још није постојао. — §. 14. Министар Правде придржава право да аутентично тумачи ову Уредбу, да је мења и надопуњује по посебним расписима.

Распис Министра Правде од 26. јуна 1923. год., Бр. 34744, о оснивању завода за принудан рад у Бегуњама (Словенија): На основу чл. 6. Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави од 2. августа 1921., Бр. 170. А. „Службених Новина“ и §-а 1. Уредбе од 26. јуна 1923. године, Бр. 34745. о поступању за случајеве упућења лица у заводе за принудан рад — наређујем следеће: 1) Оснива се завод за принудан рад у Бегуњама у засебним одељењима крај женског казног завода у Бегуњама. — 2) Управу овог завода за принудан рад водиће управа женског казног завода. — 3) У завод за принудан рад у Бегуњама упућиваће се женска лица, која су по надлежним судовима суђена по чл. 6. Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави или по другим законским прописима и о којима је по Уредби од 26. јула 1923. год., Бр. 34745. Министарство Правде односно виши државни тужилац донео одлуку, да се имаду упутити у завод за принудан рад. — 4) Док не буде друкчије наређено, упућиваће се у завод за принудан рад у Бегуње женска лица са територије целе Краљ. Срба, Хрвата и Словенаца. — 5) Женска лица која болују на акутом сифилису, не могу се слати у завод за принудан рад у Бегуње. — 6) Лица, која су упућена у завод за принудан рад у Бегуње, спроводиће се до Љубљане, где ће се предати надлежној полицијској власти, ко-

ја ће их спроводити у Бегуње — 7) Издају се засебна правила о домаћем реду у заводу за принудан рад у Бегуњама.

Распис Министра Унутрашњих Дела од 31. јануара 1922 год. Ј. Б. Бр. 35.523.: Скитништво и нерад су највеће опасности за јавну безбедност и поредак. Од скитње до злочина нема ни један корак и скитнице дају највише злочинаца. Отуда се сама појава скитништва и неридништва гони и кажњава. Дознаје се, да многе циганске фамилије и сада тумарају из једног места у друго, па кад их која полицијска власт ухвати у тумарању у своме домашају, и стаје упућивати да се на извесном месту утврде оне наводе да су се већ на другом месту настаниле употребљујући то само за изговор како би избегле коначно настањење, а овамо у самој ствари опет продужавају свој дојакошњи скитнички живот. Исто тако, већи део ових Цигана продужују скитнички живот са објавима, које од појединих полицијских власти добијају под видом, да иду у ово или оно место да раде, а на против ово не чине јер нигде и никакав посао не предузимају, већ се од места до места скитају, прошњи, превари и крађи одају, што је све на досаду и штету јавне безбедности а опет властима на терету, да их у њиховим ределима хвата. Приликом последњих честих пожара шума неке полицијске власти су утврдиле, да су ове паљевине произвели скитнички Цигани, који су се по шумама настанили, сатирајући и иначе ове немилеце и противно закону. Да се ово спречи више пута до сада издавани су разни расписи полицијским властима и том приликом препоручиване су им разне мере, по којима би се једанпут за свагда стало на пут свјетом даљем тумарању ски-

тачких Цигана. Па и преко тога, опет се догађа, да по где које циганске фамилије и сада у скитњи и беспослици живот проводе, оставајући места у којима су ради сталног живовања настањени и угрожавају на тај начин личау и имовну безбедности места куда пролазе. У вези до сада раније издаваних наређења о Циганима, а поводом учесталих представки и жалби због њиховог тумарања, као и разних рђавих последица, које отуда произлазе за јавну безбедност, указујем на потребу, да се једном учини крај досадањем скитању Цигана, које се вршило на првом месту због недвољнога надзора од стране дотичних власти над Циганима и што се са њима није поступало онако, како је то наређивано. Са тога наређујем: 1. И Цигани, као и сви остали грађани, морају бити настањени на једном одређеном месту и бити грађани једне општине; — 2. Онима, који до сада нису припадали ни једној општини, надлежне окружне власти одредиће место за стално становање, при чему је водити рачуна, у границама могућности, о израженим жељама дотичних Цигана; — 3. Циганима, који пођу из места одређеног им становања, месне општинске власти издваће објаве за путовање, у којима ће се означити: име и презиме дотичних лица, за сваког по наособ, године старости, лични опис и особени знаци; куда, у које место, на које време и ради чега иду; — 4. Да дотичне општинске власти, које нађу у својој средини незнате Цигане у тумарању и без занимања, без оваквих објави, — одмах спроводе својој надзornoј полицијској власти, које ће са њима поступити даље по овоме наређењу и другим законским прописима; — 5. Скитништво Цигана код нас се до сад

кажњавало по § 342. Казненог Закона; али због опасности коју скитништво собом доноси у новодонетом Закону о заштити јавне безбедности и поретка у држави, у чл. 6-ом, предвиђена је за то казна до три месеца затвора и упућивање у заводе за принудан рад, у којима могу остати ради поправке и привикавања на рад. Исто тако, за ове случајеве предвиђена је казна и у чл. 4-ом Уредбе о убрзању рада код судских и иследних власти. Ове две законске одредбе, од сада увек примењивати према Циганима скитачима. — 6. Да власти нипошто не допуштају, да Цигани скитају ма то било и у самој оној општини где су настањени; — 7. Да општинске власти воде рачуна у опште о даљем кретању тих настањених Цигана; — 8. Врло су чести случајеви, да се и код Цигана, који путују са уредним објавама, налазе крадени коњи, стока са лажним сточним уверењима, а то нарочито на панађурима, као и да општинске власти воде доста лабаву контролу над сточним пасошима и уверењима Цигана. На ово треба обратити нарочиту пажњу, да власти, које издају објаве Циганима ради одласка на панађуре у намери и ради продаје коња и стоке, да се свагда уверавају о томе: има ли дотично лице за сваког коња или говече уредно сточно уверење, и када се о исправности тога тачно увере, онда у објави треба означити и то: колико и какве стоке води ради продаје то лице, и да на то има уредно сточно уверење, а општинске власти пак, да увек тачно прегледају и контролишу објаве и сточна уверења Цигана, када дођу у њихову општину на панађур или иначе ради продаје стоке, па тако се уверавају о исправности тих исправа; — 9. Цигане који дођу са стране и који нису у нашем

Краљевству настањени, одмах преко границе протерати. Поступити по прописима чл. 4. Уредбе о убрзању рада код судских и иследних власти.

Тачком 1. § 342. Казн. Зак. предвиђа се као иступна кривица случајна скитња, као резултат неупућености, а без икакве моралне посрнулости, а тачком 2-ом истог §-а предвиђени су као кривци „оне скитнице и бескућници који без уредног каквог занимања и начина живљења у банчењу живот проводећи разне полицајне неуредности (екцесе) као што је опијање свађање, псовање, бијење, крађа и у опште оно чине, што јавни мир и поредак квару”. По § 342. а. Казн. Зак. казне се иступно она лица, која „без занимања остану а у беспослици живот проводе, ако не могу доказати, да имају откуда на поштен начин живети, а не нађу себи занимања до времена које им полицајска власт одреди, и по издржаној казни имају радити онде, где им полицајска власт посла нађе, ако га опет сами не нађу”. — У чл. 4. Уредбе о убрзању судскога рада предвиђа се поштрење иступне казне на случај поврата кривице из тачке 1. и 2. § 342. и тач. 6. § 362. Казн. Законика. — Међутим, по чл. 6. Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави казне се до три месеца затвора лица, „која у скитњи, пијанчењу или блудничењу прводе време, а не могу доказати да се на поштен начин издржавају, а осим тога, као лица морално посрнула и склона вршењу кривичних дела, могу бити упућена и после издржане казне у завод за принудан рад...” — Из овога се види да је законодавац овим чл. 6. (сада чл. 8.) обухватио случајеве из тач. 2. §. 342. и § 342. а. Казн. Зак., те се има узети, да је на место тих закон-

ских прописа ступио овај члан 6. Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави, чија примена има трајати, док потреба за то буде; као и да су досадање иступне кривице из тач. 2. § 342. и § 342. а. претворене у преступне, па следствено да је и надлежност полицијских власти за те кривице престала и прешла на судске власти као надлежне за извиђање и суђење преступа у опште, све док би Закон о заштити јавне безбедности и поретка у држави био у примени. — Са ових разлога, а односно тач. 2. § 342. Казн. Зак. престала је да важи и одредба чл. 4. Уредбе о убрзању рада, као одредба ранијег постанка од Закона о заштити јавне безбедности. — Према томе чл. 6. Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави ступио је на место тач. 2. § 342. и § 342. а. Казн. Зак., као и одредбе чл. 4. Уредбе о убрзању рада код судских и иследних власти, у колико се односи на тач. 2. § 342. и према томе престало је кажњавање од стране полицијских власти скитница и беспосличара предвиђених у тач. 2. § 342. и § 342. а. Казн. Зак. за време док Закон о заштити јавне безбедности и поретка у држави буде важио. — Нач. о. о. с. 27. јуна, 1922. год. Бр. 4783.

По чл. 6. (сада чл. 8.) Зак. о заштити јавне безбедности и поретка у држави, упућивање у какав завод за васпитање и поправку врши се само на случај да малолетник не буде из буди којега разлога осуђен на какву казну, — али кад је на казну осуђен, онда томе упућивању нема места. — О. о. 21. августа 1922. год., Бр. 6217.

Чл. 9. — Ко распрсквајуће материје или справе или оруђа потребна за њихово справ-

љање гради или другога упућује како да их начини, набави, чува или другоме продаје, ма да зна или мора држати, да су све оне одређене, да се употребе за извршење каквог злочинства поред оних побројаних у чл. 2. овога закона, казниће се робијом до 5 година.

Овај законски пропис одговара чл. 7. Закона од 2. августа, 1921. год.

Чл. 10. — Ко је овлашћен да држи распрскавајуће материје па овима рукује противно постојећим правилима и наредбама надлежних власти и с тиме проузрокује какву штету или опасност по имовину, живот или здравље других казниће се затвором до 6 месеци.

Овај законски пропис одговара чл. 8. Закона од 2. августа, 1921. год.

Чл. 11. — Ко се огреши о постојеће законске прописе и наредбе о производњи, увозу и продаји барута, динамита, ватреног оружја и других распрскавајућих материја, казниће се новчано од 10.000 до 100.000 динара према величини кривице и свом имовном стању.

Овај законски пропис одговара чл. 9. Закона од 2. августа, 1921. год.

Правилник о производњи, продаји и увозу барута, динамита и осталих експлозива и распрскавајућих смеса, оружја и муниције од 25. августа, 1920. год., не предвиђа казне, но се дела из њега до закона од 2. августа, 1921. год.,

кажњавала по Казненом Законику као иступна дела.

Чл. 12. — Без дозволе државне управно-полициске власти I степена несме нико ни носити ни држати никаква оружја.

Министар Унутрашњих Дела израдиће Правилник по којим ће поступати полициске власти при давању дозволе за ношење оружја и примени казне за случај неовлашћеног ношења и држања оружја.

Чл. 13. — Државни чиновници и службеници, радници војне администрације, службеници самоуправних тела, који појединачно, у већем броју или укупно, престану вршити своју службу у циљу штрајка казниће се затвором од 6 месеци до 3 године, а подстрекачи и коловође и новчано до 10.000 динара, у колико ова дела неби потпадала под удар којег од других чланова овога закона.

Истом казном казниће се и она лица, која саботажом или пасивном резистенцијом ометају правилан ток поверене им службе или рада.

Министар Унутрашњих Дела ће у споразуму са Министром Војске и Морнарице израдити Уредбу о позивању ових чиновника односно службеника на војну вежбу у оваквим случајевима.

Овај законски пропис одговара чл. 10. Закона од 2. августа, 1921. год.

Чл. 14. — Лица, која покушају спречити друга лица да не раде казниће се истом каз-

ном као у чл. 13. овога закона, ако њихова радња не пређе у какво теже кривично дело.

Истом казном казниће се овака лица, ако се на позив власти одмах не разиђу с места, где су се недопуштено скупили.

Овај законски пропис одговара чл. 11. Закона од 2. августа, 1921. год.

Чл. 15. — Ко на јавним зборовима, у отвореним или затвореним просторијама или иначе ма где, носи или износи ма какве знаке, заставе или натписе, као знак позивања или подстрекавања, да се створи јавно мишљење, да постојећи правни поредак треба заменити другим казниће се казном предвиђеном у чл. 13. овога закона.

Овај законски пропис одговара чл. 16. Закона од 2. августа, 1921. год.

Чл. 16. — Само учествовање при манифестацијама из предњег члана против организоване државне власти, казниће се затвором до године и новчано до 3.000 динара.

Овај законски пропис одговара чл. 13. Закона од 2. августа, 1921. год.

Чл. 17. — Кад оптужени буде позват ради саслушања, па се крије, побегне или га у опште нема у месту пребивања за 3 дана од судског позива и то се констативје званичним извештајем надлежне власти, суд неће у будуће позивати таквог оптуженог преко Службених Новина, нити му преко њих вршити никаква саопштења, већ ће се све судске одлуке,

које му се имају предати прилепити на дом његовог последњег становања или пословног бављења, као и на судску таблу и оне ће се сматрати за пунонажне у погледу рачунања рокова.

Овај законски пропис одговара чл. 16. Закона од 2. августа, 1921. год.

Чл. 18. — И за кривице из овог Закона, учињене путем штампе примениће се прописи овога закона.

Чл. 19. — За сва кривична дела по овоме закону судиће државни судови по слободном судијском уверењу и судиће их као хитне предмете пре свију других кривичних дела.

Општи део казног законика за Краљевину Србију (§ 1. до 81. закључно) примењиваће се у свему на сва кривична дела по овом закону. Ну, изузетно од § 48. казног законика за Краљевину Србију, кривац ће се моћи осудити на смрт за злочин учињен по овом закону, ако је у времену учињеног дела имао пуних осамнаест година живота.

Овај законски пропис одговара чл. 19. Закона од 2. августа, 1921. год.

Види Закон о државном суду за заштиту Државе од 8. јануара, 1929. — I год., Бр. 915.

Чл. 20. — Све овом закону противне одредбе из општег кривичног законика и других казнених закона као и закона о штампи, закона о удружењима и зборовима, закона о ношењу и држању оружја и свих других за-

кона престају важити ступањем на снагу овога закона.

Овај законски пропис одговара чл. 20. Закона од 2. августа, 1921. год.

Чл. 21. — Овај Закон ступа у живот и добија обавезну снагу кад се обнародује у Службеним Новинама.

Закон је обнародован у Бр. 6. Службених Новина од 6. јануара, 1929. — I год.

ЗАКОН

О ДРЖАВНОМ СУДУ ЗА ЗАШТИТУ ДРЖАВЕ

од 8. јануара, 1929. — I год., Бр. 915.

Чл. 1. — При Касационом суду у Београду установљује се Државни суд за заштиту Државе.

Овај суд је надлежан на подручју целе Државе за извињање, расправљање и суђење о кривичним делима из Главе IX. кривичног законика Краљевине Србије и о делима из члана 1. 9., 13. и 14. Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави.

Пред овим судом одговараће грађани Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и ако су горе поменућа дела у иностранству починили.

Надлежност Државног суда за заштиту Државе протеже се и на друга кривична дела која су у вези са поменућим делима.

Чл. 2. — Број чланова Државног суда и њихових заменика одредиће Министар Правде.

Чланове Државног суда и њихове заменике именује Краљ на предлог Министра Правде из реда данашњих судија.